

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ГОДИШЊЕГ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА ЗА 2010. ГОДИНУ

СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ

“СЕЛЕВЕЊСКЕ ПУСТАРЕ”

децембар 2010

САДРЖАЈ

1.1	Организовање и опремање	3
1.2	Чување- надзор и праћење стања	3
1.3	Обележавање и одржавање	4
1.4	Доношење програмских и нормативних аката	4
1.5	Документационо- информациони систем	4
1.6	Сарадња са осталим корисницима подручја	5
2	ЗАШТИТА И ОЧУВАЊЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	5
2.1	Опште мере заштите	5
2.2	Посебне мере заштите	5
3	ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА	6
3.1	Пољопривредно земљиште.....	6
3.2	Шумско земљиште.....	6
4	РАЗВИЈАЊЕ НОВИХ ФУНКЦИЈА	7
5	НАУЧНО- ИСТРАЖИВАЧКЕ АКТИВНОСТИ	7
6	ЕДУКАТИВНЕ- ИНФОРМАЦИОНЕ АКТИВНОСТИ	7
6.1	Информисање	7
6.2	Промовисање.....	7
7	САРАДЊА	8
7.1	Сарадња са локалном заједницом и цивилним сектором.....	8
7.2	Међународна сарадња	8

1 ОРГАНИЗАЦИЈА УПРАВЉАЊА

1.1 Организовање и опремање

1.1.1 Организовање

У првом триместру је дошло до организационих промена у Јавном предузећу “Палић-Лудаш” које су подразумевале издвајање сектора туризма, као и промене у руководству предузећа. Одређен смањен обим укупних активности је био условљен и недостатком довољних финансијских средстава за оптимално обављање послова, јер је већина средстава потраживаних из буџета стигла тек у другом делу године (август и новембар).

Имајући у виду да Јавно предузеће “Палић –Лудаш” поред СРП “Селевењске пустаре” управља и са још три друга заштићена подручја (цца 7500 ха) присутна је недовољна опремљеност (униформе, опрема чувара, возила за кретање на терену) и незадовољавајућа кадровска структура (чуварска служба са недовољним степеном образовања, недовољан број стручних сарадника потребних профила)

1.1.2. Опремање

Захваљујући пројекту, 04SER02/01/002.из Програма Суседскесарадње Мађарске и Србије 2008. године када је набављен део неопходне опреме (зграда, теренско возило, опрема за чуваре, део информатичке опреме) створена је основа на којој се може развијати даље унапређивање управљања заштићеним подручјем. Током године није се остварило унапређење опреме и приметно је да то утиче на одржавање нивоа на пословима управљања у овом и осталим заштићеним подручјима, нарочито у теренском праћењу стања и мониторингу, као и развијању даљих едукативних програма.

1.2 Чување- надзор и праћење стања

1.2.1 Чување и надзор у СРП “Селевењске пустаре” је континуирани задатак у циљу превентивне заштите природних вредности и њихових станишта. Спроводио га је један чувар у сарадњи са осталим корисницима простора и у координацији са њиховим чуварским службама:

*-Пољочуварска служба општине Кањижа
(више извршилаца)*

-Ловочувар Удружења ловаца Кањижа – Лоовачко друштво „Хоргош”

1.2.2 Чувар заштићеног подручја је током године надгледао спровођење режима заштите природних вредности, намену и коришћење површина од стране свих корисника простора као и посетилаца „Селевењских пустара”. О свим променама насталим у природном добру извештавао је континуирано кроз теренски дневник. Стручни сарадник је континуирано пратио стање.

1.3 Обележавање и одржавање

Обележавање је реализовано по важећим прописима и у складу са роковима које одређује Правилник о обележавању заштићених природних добара (Сл. Гласник РС бр.30/92). Обавезно обележавање граница заштићеног подручја, обављено је претходних година. Ове године се само на одређеним локалитетима указала потреба за постављањем табли које указују на забрану приступа

1.4 Доношење програмских и нормативних аката

1.4.1 У складу са одредбама Закона о заштити природе (Сл. лист РС 36/09) и упутствима Министарства животне средине и просторног планирања (допис из марта 2010) приступило припреми израде новог *Плана управљања СРП „Селевењске пустаре* (усклађивање постојећег важећег плана за период 2008-2012)..

1.4.2. У складу са одредбама истог закона и Уредбом о накнадама рађено је на припреми *Правилника о накнадама за СРП „Селевењске пустаре“*

1.4.3. Припремљен је *Извештај о реализацији планова за 2010. годину*

1.4.4. Припремљен је *Годишњи програм управљања за 2011 годину*

1.5 Документационо- информациони систем

Настављено је са прикупљањем елемената за базу података која се односи на спровођење режима и мера заштите и унапређивања. База је допуњена великим бројем фотографија заштићеног природног добра, ретких и угрожених врста, као и фотографија које се односе на недозвољене активности у резервату (елементи за пријаву надлежној Инспекцијској служби). ГПС- опрема, којом Управљач располаже, је у многоме повећала квалитет постојеће базе података, јер се сада, осим фотографија, запажања и других релевантних података, уносе и тачне географске координате места на коме се налази популација, као и величина популације и њен просторни распоред. Идеја за праћењем стања је настала приликом анализе података спровођења мера активне заштите природе, када је установљено да се због распрострањања инвазивних врста, акценат ставља на веће површине у резерватима, а да се мања пажња посвећује микролокалитетима и малим популацијама (углавном због недостатка материјалних средстава и обученог кадра). Настављена је пракса повезивања теренских белешки чувара (теренски дневник), теренске пријаве, пријаве Инспекцијској служби, фотографија недозвољене активности и тачних координата места на ком се десила предметна недозвољена активност у једну целину. Показало се да то значајно повећава квалитет рада и убрзава ток процедуре. Проблем за унапређивање ове функције је свакако недовољан број обучених чувара и ГПС опреме, недовољно људства за обраду ових података и недовољна густина излазака на терену функцији мониторинга

1.6 Сарадња са осталим корисницима подручја

1.6.1 Сарадња са Заводом за заштиту природе Србије и надлежним инспекцијама, поводом остваривања Годишњег програма управљања Резервата реализована је континуирано.

1.6.2 Сарадња са општинама одвијала се у ограниченом обиму. Обзиром да већи део Резервата лежи на територији општине Кањижа контакте су по потреби остваривани са надлежнима (у периоду припреме за давање у закуп пољопривредног земљишта).

1.6.3 Сарадња са удружењима грађана. Удружење љубитеља природе „**Riparia**“ спроводи своје програме орнитолошких осматрања и активне заштите птица и њихових станишта. Управљач је дао стручну подршку у осмишљавању и реализацији пројеката овог Удружења (пројекат који се односи на заштиту и проучавање популације модроврана (**Coracias garrulus**), као и активности постављања вештачких дупљи за модровране и птице певачице и зимско храњење птица).

2 ЗАШТИТА И ОЧУВАЊЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

2.1 Опште мере заштите

Теренским надзором, као и сарадњом и контактима са корисницима простора, реализовали смо спровођење режима заштите.

-Пријављена је недозвољена садња алохтооних врста у заштитном појасу зеленила који је реализовала општина Кањижа без претходне процедуре добијања сагласности и усклађеност са режимима

-У пролећном периоду код високих подземних вода је продубљиван канал за одводњавање у оквиру спречавања елементарне непогоде (ВП Северна Бачка и ВП Сента). Ово је иначе ограничена активност у Резервату

-Реаговано је код паљења тршњака, локалитет Траћик, позвана је ватрогасна јединица из Хоргоша

-Спречавано је вађење делова заштићених биљних врста – починиоц је ухваћен и до тог тренутка ископане гомоље патуљасте перунике закопао на станишту.

- Координиран је рад са Ловачким друштвом из Хоргоша

2.2 Посебне мере заштите

2.2.1 Сузбијање дивљег дувана (**Asclepias syriaca**), који на осам локалитета угрожава отворену пешчарску вегетацију, на стаништима природних реткости, које су наведене у Црвеној књизи Србије, реализовано је током другог полугодишта. Приметно је значајно смањење популације ове

инвазивне врсте на подручју шумских чистина Селевењске шуме, што представља резултат вишегодишњег рада на њеном сузбијању.

2.2.2 Истовремено, је одстрањиван подраст инвазивних врста: киселог дрвета (*Ailanthus altissima*), копривића (*Celtis occidentalis*), багрема (*Robinia pseudoacacia*) и канадске тополе (*Populus canadensis*) из шумских састојина и пешчарских чистина Селевењске шуме које непосредно угрожавају опстанак популација ретких и заштићених врста. Све активности су се одвијале према Условима и Завода за заштиту природе Србије. Надзор, праћење стања и спровођење хитних мера по потреби- на површинама које су пошумљене, одвијао се континуирано.

2.2.3 На пешчарској шумској чистини, у близини шумске куће, поново је кошен шумски подраст и однесена сва био маса. Активности је делом спроводила чуварска служба а делом су организоване активности са локалним становништвом (грађевина)

2.2.4 Очистимо Србију

У склопу ове акције урађено је прелиминарно картирање површина са смећем као и процена количина. Смеће је периодично чишћена са површина око Шумарске куће где је смеће сакупљано и одношено. Алктивност је обавила чуварска служба управљача.

3 ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

3.1 Пољопривредно земљиште

Део површина (ливаде) који припада општини Суботица , Лофеј, је већином државно пољопривредно земљиште. Биле су предмет издавања у закуп током ове године (ИИИ степен заштите). Комисија за израду Програма уређења пољопривредног земљишта града Суботице (где управљач има свог представника) је у припреми Програма за 2009. годину затражило и добило Услове заштите природе под којима се државне парцеле у СРП “Селевењске пустаре” могу издавати. Услови заштите природе чине саставни део уговора о закупу за парцеле у заштићеним подручјима. Ограничења условљена режимом према Уредби о заштити су у забрани интензивирања производње и промене намене. Због ових ограничења је издат само мали део парцела

Пољопривредне површне (ливаде) које припадају општини Кањижа а део су Резервата су уствари ливаде које користи МЗ Хоргош, која их и идаје за кошење. Ограничавајући режим кошења (датум почетка и начин) се делимично спроводи.

3.2 Шумско земљиште

Иако је Селевењска шума са површином од 85,15 ха државно власништво, корисник у овом тренутку не постоји, јер општина Кањижа не одређује корисника. Посебна шумска основа је истекла са крајем године.

Управљач у циљу активне заштите станишта природних реткости, што су углавном биљне врсте пешчарских станишта на чистинама унутар шуме, обавља одређене активности чишћења да станишта не обрасту дрвенстим врстама, углавном неаутохтоних врста (кисело дрво, копривић, багрем). активност је организовање сакупљања грањевине и чишћења подраста на одређеним површинама. Активност у периоду децембар-јануар спроводи локално становништво под надзором чувара.

4 РАЗВИЈАЊЕ НОВИХ ФУНКЦИЈА

Активности на презентацији СРП „Селевењске пустаре“, започете протеклих година, настављене су и током 2010. године. То су активности које ће у већој мери допринети презентацији и промоцији свих заштићених подручја у региону Суботице. Везане су за резултате пројекта 04СЕР02/01/002.из Програма Суседске сарадње Мађарске и Србије из 2008. и подизање Визиторског центра Лудаш који је у функцији презентације и овог подручја.

Постојећа едукативна стаза селевењска шума – Лофеј, опремљена мањом инфраструктуром у току пројекта, кориштене су у мањем обиму током године за посете школске омладине у пратњи чувара, Одржавање стаза текло је у континуитету. На местима где су стазе без додатних дрвених елемената (молова, ограда, мостића), обављено је кошење у више наврата током године.

5 НАУЧНО- ИСТРАЖИВАЧКЕ АКТИВНОСТИ

Наставак мониторинга птица се одвија кроз активности Удружења љубитеља природе „**Riparia**“

Маркирање птица током целе године

Током године су реализоване активности на прстеновању птица (обележавање различитих врста птица за то предвиђеним маркерима). Поред прстеновача са лиценцом, маркирању су присуствовала и заинтересована деца и ученици основних и средњих школа.

6 ЕДУКАТИВНЕ- ИНФОРМАЦИОНЕ АКТИВНОСТИ

6.1 Информисање

Континуирано информисање посетилаца и шире јавности путем медија о вредностима подручја одвијало се по потреби (првомајски излет, радио-телевизијски и новинарски прилози)

6.2 Промовисање

Сарадња са медијима се одвијала континуирано- кроз прилоге на телевизији, радију и новинама. Постојећа интернет презентација која се налази на адреси www.ludas.rs, где је сваком заштићеном подручју посвећен одређени простор па и Специјалном резервату природе „Селевењске пустаре“.

Поред значајних информација у вези са површином, географским положајем, геолошким, хидролошким и еколошким карактеристикама, интернет презентација је опремљена и великим бројем фотографија станишта и врста које су заступљене на заштићеном природном добру.

7 САРАДЊА

7.1 Сарадња са локалном заједницом и цивилним сектором

Сарадња са школама из околних насеља (Хајдуково, Бачки Виногради) одвијала се у континуитету. Ученици су учествовали, у часовима наставе у природи, и активности маркирања птица.

Одвијала се сарадња на сличан начин и са Домом за Ученике из Суботице.

Наставак сарадње са Удружењем „Riparia“ и неким њиховим програмима.

1. Зимска прехрана је реализована а праћено је и стање путем маркирања
2. Постављан је одређен број нових дупљи за модровране

7.2 Међународна сарадња

Настављена је сарадња са Управом Националног парка Кишкуншаг.